
Montessori Basisschool Houten

Schoolplan 2018-2022 ONDERWIJSKUNDIG BELEID

Inhoud

Bijlage 1.	Kerdoelen	3
Bijlage 2.	Onderwijskundig beleid.....	6
1.1	Onderwijskundig beleid.....	6
1.2	Didactische uitgangspunten	6
1.2.1	De leraar	6
1.2.2	Vorbereide omgeving.....	7
1.2.3	Het montessorimateriaal.....	8
1.3	Sociaal-emotionele ontwikkeling	8
1.4	Maatschappelijke opdracht van de school.....	9
1.5	Aspecten van opvoeden: levensbeschouwelijke identiteit.....	10
1.6	Actief burgerschap	10
1.7	De Kernvakken.....	10
1.7.1	Leerlijnen.....	10
1.7.2	Engelse taal.....	12
1.7.3	Rekenen en wiskunde.....	13
1.7.4	Kosmisch onderwijs en opvoeding.....	13
1.7.5	Kunstzinnige en culturele oriëntatie	15
1.7.6	Lichamelijke ontwikkeling	16
1.7.7	Het bewegingsonderwijs	16
1.7.8	ICT en media (beleid).....	17
1.8	Het lesgeven	18
1.8.1	Gebruikte leertijd	18
1.8.2	Pedagogisch handelen.....	18
1.8.3	Didactisch handelen	19
1.8.4	Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen.....	19
1.8.5	Klassenmanagement	19

Bijlage 1. Kerndoelen

Taal- en leesonderwijs

Het onderwijs in Nederlandse taal is gericht op 12 kerndoelen verdeeld over drie onderdelen:

Mondeling onderwijs:

1. De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.
2. De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.
3. De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk onderwijs:

4. De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's tabellen en digitale bronnen.
5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.
6. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematische geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.
7. De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.
8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.
9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Taalbeschouwing, waaronder strategieën:

10. De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden, het spellen van niet-werkwoorden en het gebruik van leestekens.
12. De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

Engelse taal

Het onderwijs in Engelse taal kent vier kerndoelen:

13. De leerlingen leren informatie te verwerven uit eenvoudig gesproken en geschreven Engelse teksten.
14. De leerlingen leren in het Engels, informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal.
15. De leerlingen leren de schrijfwijze van enkele eenvoudige woorden over alledaagse onderwerpen.

-
16. De leerlingen leren om woordbetekenissen en schrijfwijzen van Engelse woorden op te zoeken met behulp van het woordenboek.

Rekenen en wiskunde

Het onderwijs in rekenen en wiskunde is gericht op 11 kerndoelen verdeeld over drie onderdelen:

Wiskundig inzicht en handelen:

23. De leerlingen leren wiskundetaal gebruiken.
24. De leerlingen leren praktische en formele rekenwiskundige problemen op te lossen en redeneringen helder weer te geven.
25. De leerlingen leren aanpakken bij het oplossen van reken- wiskundeproblemen te onderbouwen en leren oplossingen te beoordelen.

Getallen en bewerkingen:

26. De leerlingen leren structuur en samenhang van aantallen, gehele getallen, kommagetallen, breuken, procenten en verhoudingen op hoofdlijnen te doorzien en er in praktische situaties mee te rekenen.
27. De leerlingen leren de basisbewerkingen met gehele getallen in elk geval tot 100 snel uit het hoofd uitvoeren, waarbij optellen en aftrekken tot 20 en de tafels van buiten gekend zijn.
28. De leerlingen leren schattend tellen en rekenen.
29. De leerlingen leren handig optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen.
30. De leerlingen leren schriftelijk optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen volgens meer of minder verkorte standaardprocedures.
31. De leerlingen leren de rekenmachine met inzicht te gebruiken.

Meten en meetkunde:

32. De leerlingen leren eenvoudige meetkundige problemen op te lossen.
33. De leerlingen leren meten en leren te rekenen met eenheden en maten, zoals bij tijd, geld, lengte, omtrek, oppervlakte, inhoud, gewicht, snelheid en temperatuur.

Oriëntatie op jezelf en de wereld – Kosmisch Onderwijs en Opvoeding

Oriëntatie op jezelf en de wereld is gericht op 20 kerndoelen verdeeld over drie onderdelen:

Mens en samenleving:

34. De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.
35. De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.
36. De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
37. De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
38. De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.
39. De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Natuur en techniek:

40. De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.
41. De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

-
42. De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.
 43. De leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.
 44. De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en materiaalgebruik.
 45. De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.
 46. De leerlingen leren dat de positie van de aarde ten opzichte van de zon, seizoenen en dag en nacht veroorzaakt.

Ruimte:

47. De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.
48. De leerlingen leren over de maatregelen die in Nederland genomen worden/werden om bewoning van door water bedreigde gebieden mogelijk te maken.
49. De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.
50. De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Tijd:

51. De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
52. De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; prikken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en Holocaust; televisie en computer.
53. De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kunstzinnige oriëntatie

Het onderwijs in kunstzinnige oriëntatie is gericht op 3 kerndoelen:

54. De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren.
55. De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
56. De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Bewegingsonderwijs

57. De leerlingen leren op een verantwoorde manier deelnemen aan de omringende bewegingscultuur en leren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen ervaren en uitvoeren.
58. De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.

Bijlage 2. Onderwijskundig beleid

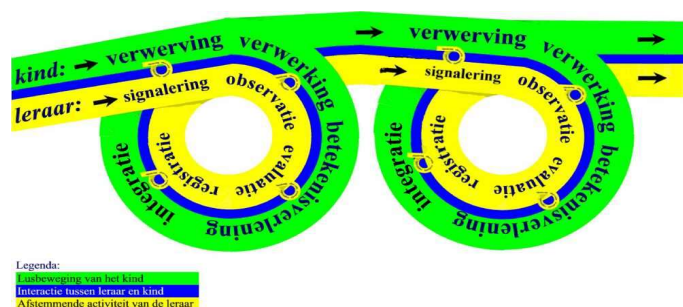
1.1 Onderwijskundig beleid

1.2 Didactische uitgangspunten

1.2.1 De leraar

De leraren van onze montessorischool willen het kind helpen het zelf te doen. We zeggen: het kind is zelf de bouwer van zijn persoonlijkheid. Het heeft daarbij de hulp nodig van leraren en van zijn ouders. Maar het zelf willen en het zelf doen is het belangrijkste. Spontane belangstelling voor van alles en nog wat, zelf op onderzoek uitgaan en actief zijn zit allemaal in het kind zelf.

Werken als leraar in een montessorischool, vergt een actieve houding. Aanbiedingen en interventies, zijn mogelijk wanneer de leraar signaleert, goed observeert en ziet wat de kinderen nodig hebben; óf de groep als geheel, óf de kleine groep, óf het individuele kind. Op basis van dagelijkse signaleringen en observaties, stemt de leraar haar activiteiten voortdurend af. Zo besluit de leraar om te herhalen, aan te bieden, te stimuleren, prikkelen, uitdagen etc. Dat gebeurt meer gestuurd als je onderwijs plant, maar ook als je ongepland direct ingaat op dat wat je ziet. De leraar werkt volgens het Lusmodel, het didactisch model voor het vernieuwd montessorionderwijs.

Naast het signaleren en observeren, is het essentieel dat de leraar regelmatig evalueert en feedback geeft. Dat kan op twee manieren tijdens de rondgang:

- terwijl het kind met een werkje bezig is;
- nadat het kind met een werkje klaar is.

In het eerste geval pleegt de leraar een interventie op basis van wat zij het kind ziet doen. Zij kiest er bijvoorbeeld voor om hardop te verwoorden wat ze ziet en daarmee het kind te helpen inzicht te krijgen in datgene wat het doet. Of zij kiest ervoor het kind verduidelijkende of helpende vragen te stellen, om het meer te 'sturen'. In het tweede geval is het doel te achterhalen wat het kind geleerd heeft van het werkje, of het persoonlijke doel behaald is: het zogenaamde 4e-trapsgesprek. Op basis van de signaleringen, observaties en evaluatie met het kind, bepaalt de leraar wat er geregistreerd wordt.

vrijheid in gebondenheid

Natuurlijk zijn er grenzen aan die vrijheid. Rekening houden met elkaar is zo'n grens. De leraar dient het zich ontwikkelende kind te begeleiden middels:

- Respect voor de persoonlijkheid van het kind.
- Een vertrouwensband met de leerlingen op te bouwen.
- Het zorg dragen voor de voorbereide omgeving.

- Een relatief passieve houding door niet onnodig in te grijpen of op de voorgrond te treden.
- Stimuleren (d.w.z. prikkelen, aansporen).
- Inspireren.
- Reflecteren.
- Het kunnen herkennen van karakteristieke eigenschappen in het ontwikkelingsproces.
- Het bijhouden van een administratie.
- Creatief denken en handelen (improviseren, organiseren).

Observerende houding

Een belangrijke taak van de leraar is het observeren. We kijken naar de kinderen om te weten hoe ze zich ontwikkelen en of ze begrepen hebben wat ze aan het doen zijn. We kijken naar de kinderen om zo goed mogelijk te kunnen helpen bij de keuze van materialen. Het gaat om de ontwikkeling van ieder kind apart. Knap zijn of niet knap zijn is niet belangrijk. Vergelijken met andere kinderen en cijfers geven is ook niet van belang. Het kind zelf is belangrijk en wordt serieus genomen. De leraar heeft een specifieke montessori-opleiding gevolgd.

Individuele begeleiding

Het kind krijgt een individuele begeleiding en instructie. De leraar stimuleert het kind en zorgt ervoor dat een kind met de leerstof pas verder gaat als het voorgaande begrepen is. Met als resultaat dat de kinderen zichzelf de stof door oefening hebben eigen gemaakt. De kinderen van verschillende leeftijden stimuleren elkaar door het werken in groepsverband. De sociale ontwikkeling, het respect voor elkaar en de zorg voor de omgeving spelen daarbij een grote rol. De montessorischool helpt het kind te ontdekken dat het zelf verantwoordelijk is voor zijn omgeving, voor zijn gedrag en voor de werkkeuze. De leerstof is in drie grote 'blokken' verdeeld en een kind heeft drie jaar de tijd om aan de stof te werken. Start een kind wat traag, dan leidt dat niet meteen tot verlenging (blijven zitten) aan het eind van een schooljaar. Uiteraard blijft het mogelijk dat een kind, na overleg met de ouders en om uiteen lopende redenen, een verlenging of versnelling krijgt in de OB, MB of BB.

Individuele instructie en groepsinstructie

Veelal werken de kinderen individueel aan een door hen zelf gekozen opdracht: een "werkje". Tijdens groepslessen, waar een bepaald onderwerp door de leraar besproken wordt, doen alle kinderen uit de klas van een jaargroep, van een niveaugroep (kinderen die op hetzelfde ontwikkelingsniveau zijn) of alle kinderen van de groep mee. Bij de verwerking van de les wordt rekening gehouden met de verschillende niveaus van de kinderen. Differentiaties zijn belangrijk, niet alleen wat betreft de moeilijkheidsgraad, ook de hoeveelheid kan verschillen. Overigens is het niet vanzelfsprekend dat alleen de oudere kinderen van de groep de moeilijkere opdrachten maken.

Samenwerken

Samenwerken gebeurt meestal spontaan. Soms werken leerlingen met z'n tweeën of drieën. We streven er naar dat de groep een leef- en werkgemeenschap is, waar kinderen veilig kunnen werken aan hun eigen ontwikkeling.

1.2.2 Voorbereide omgeving

De omgeving kan het kind prikkelen zich te ontwikkelen. Hoe meer de omgeving is aangepast op de behoeften van een kind, des te meer zal het kind leren. Dit betekent dat het materiaal goed zichtbaar en overzichtelijk in het lokaal is opgesteld. De leraar draagt zorg voor een sfeer in de groep waarin ieder kind zelfstandig of samen met andere kinderen kan werken. Ze richt de omgeving zo in dat het kind ervaringen kan opdoen die passen bij zijn ontwikkelingsbehoeften. Vrije werkkeuze en zelfstandig werken moeten mogelijk zijn. De kinderen dragen mede verantwoordelijkheid voor de goede gang van zaken in deze omgeving, hun eigen werk en het groepsgebeuren. Een goed voorbereide omgeving leidt tot een gevoel van geborgenheid bij het kind. De lokalen zijn aangepast om vrijheid van bewegen mogelijk te maken. Er zijn hoeken voor specifieke activiteiten, bijvoorbeeld een keukenhoek, een leeshoek, poppenhoek etc. De omgeving moet het kind stimuleren tot leren: alles heeft een vaste plaats. Elk kind heeft een eigen plaats, al dan niet in een groepje met anderen.

Het materiaal is geordend geplaatst in open kasten, goed zichtbaar voor het kind en aangepast aan zijn/haar lengte. De totale omgeving moet er aantrekkelijk en verzorgd uitzien.

1.2.3 Het montessorimateriaal

Het montessorimateriaal is ontstaan door observatie en experiment in een groep kinderen, waarbij vrijheid van keuze voorop staat.

We verdelen het montessori-materiaal in:

- huishoudelijk materiaal;
- ontwikkelingsmateriaal – zintuiglijk en intellectueel.

Het doel van het huishoudelijk materiaal is:

1. tegemoetkomen aan de bewegings- en nabootsingsdrang;
2. verfijning van de motoriek;
3. ontwikkelen en aanleren van de zorg voor de omgeving.

Het doel van het zintuiglijk materiaal is het oefenen en ontwikkelen van de zintuigen zodat het kind komt tot de gematerialiseerde abstractie van taal.

Het doel van het intellectueel materiaal is het oefenen en ontwikkelen van de eigen intellectuele mogelijkheden van het kind.

Er wordt veel materiaal ontwikkeld waarbij de uitgangspunten en eisen dezelfde zijn.

Van concreet naar abstract

Het montessorimateriaal biedt de mogelijkheid om te komen tot een ononderbroken ontwikkelingsproces. Er wordt uitgegaan van concreet beleven en verwerken van de verschillende leer- en ontwikkelingsgebieden. Dit is noodzakelijk om te komen tot abstract denken. Eigenschappen van het materiaal zijn:

- De stem der dingen: aantrekkelijk van vorm, kleur en grootte.
- Isolatie van de eigenschap: elk materiaal heeft zijn eigen bedoeling, bijvoorbeeld ruw-glad materiaal is bestemd voor de ontwikkeling van de tastzin.
- Controle van de fout: het meeste materiaal geeft uit zichzelf direct feedback zodat het kind weet of het een fout heeft gemaakt. Verder nodigt het materiaal uit tot herhalen.
- Uitnodigen tot zelfwerkzaamheid: het materiaal is aantrekkelijk en nodigt uit om er mee te gaan werken.

In de montessorischool is heel veel materiaal te vinden. De leraar stimuleert en helpt de juiste materialen op de juiste wijze te gebruiken. Voor de jongste kinderen zijn veel materialen te vinden die met de zintuigen te maken hebben. Gehoorkokers om verschil in geluidsterkte te horen. Kleurspoelen om de kleuren aan te leren en verschillen tussen nuances te zien, stoffen om verschillen te voelen, bellen om toonverschillen te horen en toonladders te maken. Driehoeken, vierkanten en cirkels om vormen te benoemen. Al die materialen horen bij elkaar. Door ermee bezig te zijn, werkt het kind aan zijn ontwikkeling.

Ook voor de oudere kinderen zijn er allerlei materialen, waarbij het steeds gaat om het zelfstandig bezig kunnen zijn: oppervlaktemateriaal; kralendecanoom; taaldozen en taalsymbolen. Het materiaal wordt in een lesje aangeboden, meestal aan één leerling tegelijk. De leraar laat zien hoe er mee gewerkt kan worden. Daarna gaat de leerling er zelf mee aan de slag.

1.3 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Pedagogisch klimaat

Het sociaal-emotionele welbevinden van de leerlingen heeft veel invloed op hun totale functioneren. Onze school besteedt daarom structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. We doen dit omdat we onze kinderen willen opvoeden tot verantwoorde burgers.

Onze school staat bekend om het goede pedagogische klimaat. De school zal met ingang van het schooljaar 2018-2019 starten met de invoering van De Vreedzame School als structurele methodiek om het goede pedagogische klimaat verder te ontwikkelen en om het schoolbreed te kunnen bestendigen. Aanleiding hiertoe is dat de veiligheidsbeleving is verminderd bij ouders en soms bij kinderen. Dit is onder andere gebleken uit de laatste ouderenquête.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin alle kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren wat het betekent om een 'democratisch burger' te zijn. De Vreedzame School staat voor een pedagogische benadering waarbij niet zozeer de individuele leerling, maar de leerling in de sociale gemeenschap centraal staat.

Volgen van sociaal emotionele ontwikkeling door ZIEN

De sociaal emotionele ontwikkeling van de groep en de individuele leerlingen wordt tijdens de leerlingbespreking of een consultatie met de intern begeleider besproken. In deze gesprekken worden ook mogelijke aanpakken voor een groep of voor een individuele leerling besproken.

Onze belangrijkste ambities zijn:

1. De leraren zijn in staat sociaal-emotionele problemen te signaleren en adequaat hiernaar te handelen. De leraren gebruiken voor het volgen van de sociaal emotionele ontwikkeling het volgsysteem "ZIEN! in de klas".
2. De leerlingen vullen vanaf 2017 van groep 5 tot en met groep 8 jaarlijks de leerlingvragenlijst in van Zien! over sociale vaardigheden. Hiermee monitoren we de veiligheidsbeleving van de leerlingen en registreren we het sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen. Bovenal biedt het leraren verhelderende inzichten, wanneer je weet hoe leerlingen over zichzelf denken. Onze ambitie is om met behulp van de ingevulde vragenlijsten het welbevinden van alle leerlingen en speciaal vanaf groep 5 goed te blijven monitoren en overeenkomstig de uitslag maatregelen te nemen om een goed pedagogisch klimaat te blijven waarborgen.
3. De leraren werken planmatig (afgestemd op de eigen groep) aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen en doen dit op basis van de methodiek van de Vreedzame School.

1.4 Maatschappelijke opdracht van de school

De school staat midden in de maatschappij. We willen een belangrijke bijdrage leveren aan de maatschappij van morgen. Dat betekent dat we een balans willen zoeken tussen leren en ontwikkelen van kinderen. Op zoek gaan naar een brede ontwikkeling, zodat kinderen een basis krijgen tot zelfstandige en verantwoordelijke burgers. Een belangrijke plaats neemt de kosmische en kunstzinnige oriëntatie, burgerschap en sociale competenties in.

De acht beloften van het montessorionderwijs geven kernachtig weer waar het kind staat na zijn of haar schoolperiode:

1. Ik weet waar ik goed in ben.
2. Ik bewijs wat ik kan.
3. Ik blijf nieuwsgierig.
4. Ik weet wat ik wil.
5. Ik zoek oplossingen.
6. Ik kan kiezen.
7. Ik doe ertoe.
8. Ik werk goed samen.

Wij leren onze leerlingen te leren vanuit een open, onderzoekende houding. Zelfstandig en met elkaar. Voor en door het leven binnen en buiten de school, voor nu en voor de wereld van morgen. Op een manier die een leven lang beklijft. We leggen de lat hoog als het gaat om de ontwikkeling van individuele talenten en het verwerven van alle vaardigheden die nodig zijn in een nieuwe tijd. Rekenen en taal zien we daarbij als belangrijk fundament.

1.5 Aspecten van opvoeden: levensbeschouwelijke identiteit

Onze school is een algemeen bijzondere montessoribasisschool. Er is aandacht voor de diversiteit van levensbeschouwing van kinderen. Er wordt expliciet aandacht besteed aan geestelijke stromingen. We zien een sterke relatie tussen levensbeschouwelijke vorming, sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. omgaan met de ander en de omgeving), ontwikkeling van sociale vaardigheden, actief burgerschap en sociale cohesie. We vinden het belangrijk dat leerlingen op een goede wijze met elkaar omgaan en dat ze respect hebben voor de mening en visie van anderen. In relatie met de leerlingenpopulatie besteedt de school beperkt aandacht aan specifieke feesten die gerelateerd kunnen worden aan een bepaalde levensbeschouwing.

1.6 Actief burgerschap

Vanuit de gedachte dat het versterken van het positief sociaal -pedagogisch kapitaal (bij ouders en opvoeders) en vanuit het belang van een democratisch opvoedingsprincipe is de Vreedzame School ontwikkeld. De Vreedzame School is niet bedoeld als een methode maar als een geïntegreerde filosofie, waarin kinderen leren om een positief klimaat te creëren, conflicten op te lossen en zelf verantwoordelijkheid te nemen. Het gaat hierbij om de cultuur van de school te veranderen in een gemeenschap met de volgende doelstellingen: respectvol omgaan met elkaar, verantwoordelijkheid krijgen en nemen, omgaan met conflicten en waarderen van verschillen tussen mensen.

Het montessorionderwijs gaat uit van de eigenheid van ieder individu: het kind als een autonoom zelfstandig handelend mens. Dat betekent dat de school het kind de vrijheid biedt om zich volgens eigen patroon en aard te kunnen ontwikkelen. Vrijheid als in vrije wil van -keuze, -niveau, -tempo, werkduur. Uitgangspunt is dat een kind optimaal leert in een sociale context. Zelfstandigheid (zelfwerkzaamheid) en vrijheid leiden, volgens Montessori, tot verantwoordelijkheid.

Verantwoordelijkheden die ingezet worden voor mens en maatschappij, één van de doelen van actief burgerschap. 'Montessorionderwijs heeft vredesopvoeding als doel en biedt kinderen verantwoordelijk te zijn als medeburger op school en in de wereld daarbuiten'

1.7 De Kernvakken

1.7.1 Leerlijnen

We werken vanuit de montessoriprincipes. Leraren spelen in op de individuele ontwikkelingsbehoeften van een kind, waarbij de eigenheid en eigenwaarde van het kind worden gerespecteerd. De opzet van heterogene groepen leidt ertoe dat bij overgang kinderen worden opgenomen in een reeds functionerende groep waar zij de gang van zaken kunnen overnemen van ouderejaars. De leeromgeving is aangepast aan de belangstelling en ontwikkelingsbehoefte van de desbetreffende leeftijdsgroep, wij spreken over de voorbereide omgeving. Het kind werkt op het eigen niveau; er wordt herhaald waar nodig, niet onnodig herhaald en gekeken naar de zone van de naaste ontwikkeling. Er wordt gewerkt volgens de leerlijnen van het montessorimodel. Kinderen in de bovenbouw volgen deze leerlijnen steeds zelfstandiger.

Om de kerndoelen (zie bijlage 1) te behalen, gebruiken we onder andere montessorimaterialen, zelf ontwikkelde materialen en werkjes en aanvullende methodes/leerboeken die individueel en in groepsverband gebruikt worden:

Onderbouw: Montessori materiaalboek deel 1, zintuiglijke materialen, motorische oefeningen voor het voorbereidend schrijven, werkjes ten behoeve van de auditieve en visuele discriminatie, zoals de Klankkast, ICT, schuurpapier letters, letterdozen, leeswerkjes, leeszinnen, leesboekjes, interactief voorlezen, groeps gesprekken, poppenkast.

Middenbouw: Montessori materiaalboek deel 2, Montessori methode TAAL DOEN! , Montessori spellingmethode "Spelling Per Persoon" ontwikkeld door Montessorischool 't Ronde te Leusden,

taaldozen t.b.v. begrip woordsoorten, zinsontledingsmateriaal, letterdozen, lettergreepseries, leeszinnen, leesboeken ingedeeld op AVI niveau, schrijfszinnen voor het aanvankelijk schrijven en de schrijfmethode Pennestreken van groep 3 tot en met groep 8, groepsgesprekken, drama.

Bovenbouw: Montessori materiaalboek deel 2, voortgezet schrijven, werkstukken, spreekbeurten, boekbesprekingen, leesboeken ingedeeld op AVI niveau, "Taaljournaal", methode begrijpend lezen "Nieuwsbegrip" van de CED groep, Montessori taalset TAAL DOEN!, ICT, groepsgesprekken en drama.

Verantwoording: kerndoelen en leerlijnen

De inhoud van de kernen van Taal Doen! zijn ontwikkeld vanuit het Referentiekader taal en rekenen zoals die zijn opgesteld in opdracht van het ministerie van OC&W (SLO, 2009). In het eerder uitgegeven kerndoelenboekje (SLO, 2006, p.11-12) staat: Taalverwerving en -onderwijs verlopen als het ware in cirkels: het gaat vaak om dezelfde inhoud, maar de complexiteit en de mate van beheersing nemen toe. Anders gezegd: het onderwijs in Nederlandse taal is er op gericht dat kinderen in de beheersing van deze taal in en buiten school steeds competentere taalgebruikers worden. Die competenties zijn te typeren in vier trefwoorden:

- kopiëren: zo letterlijk mogelijk een handeling nadoen (overschrijven van het bord bijvoorbeeld);
- beschrijven: op eigen wijze (in eigen woorden) toepassen van een vaardigheid (verslag uitbrengen, informatie geven of vragen bijvoorbeeld);
- structureren: op eigen manieren ordening aanbrengen;
- beoordelen: reflectie op mogelijkheden, evalueren. Deze trefwoorden zijn niet zonder meer tot formuleringen in kerndoelen te verwerken, omdat het vaak gaat om een combinatie van competenties.

Het is juist deze combinatie van competenties waar ook Taal: doen! vanuit gaat. Wij bieden taal in samenhang. Doe je een werkje, dan werk je aan meerdere competenties en doelen tegelijk.

Werkwoordspelling

Bij Taal & de basis bovenbouw is de werkwoordspelling opgenomen. Kinderen oefenen in de middenbouw met de spelling van werkwoorden op dezelfde manier als met spelling. 'Echte' afspraken zoals voor werkwoordspelling, komen pas in de bovenbouw aan de orde.

Technisch lezen

Montessori gaat in haar visie over leesonderwijs uit van het aanleren van losse letters/klanken waarmee, kinderen tot synthetiseren(het samen voegen van losse letters tot een woord) komen en later tot analyseren(het los van elkaar benoemen van de letters van een woord). Dit proces start al in de onderbouw en is gekoppeld aan het leren schrijven van de letters. Er wordt o.a. gewerkt met letterdozen , schuurpapier en letters en leeswerkjes.

In de middenbouw wordt dit proces verder doorgetrokken en komt een kind tot lezen. We gebruiken vanaf het schooljaar 2016-2017 de methode "Veilig Leren Lezen" VLL is een veel gebruikte taal-leesmethode met geïntegreerde aanpak van lezen en spelling, begrijpend lezen, mondelinge taal, woordenschat, leesplezier en creatief schrijven. Leerlingen komen snel tot het lezen van woorden, zinnestukjes en korte teksten. Met alle instructies op groeps- en individueel niveau krijgt iedere leerling de tijd om zoveel mogelijk te lezen.

In de bovenbouw ligt de nadruk op voortgezet technisch lezen, lezen op toon, tempo en studierend lezen. Ieder kind leert lezen op zijn of haar eigen niveau/tempo.

Uit onderzoek blijkt dat de huidige richtlijnen voor leesonderwijs aangeven dat een kind veel en hardop moet lezen om het proces zo goed mogelijk te ondersteunen. Daarnaast is leesinstructie nodig, hoe lees je bepaalde woorden, welke intonatie gebruik je, hoe lees je op tempo enz. Voor de zwakke lezers wordt extra instructie en tijd ingeruimd.

Doordat in de groepen 3 leerjaren bij elkaar zitten is het begeleiden van extra leesgroepjes een grote uitdaging voor de leraren binnen het Montessorionderwijs.

Schrijven

Leren schrijven is een van de belangrijkste dingen die een kind leert. Hoewel we in een digitaal tijdperk leven, blijven pen en papier onmisbaar. We maken lijstjes, schrijven kaarten, noteren afspraken op papier. Dat blijft. En belangrijker nog, met onze zelfgeschreven teksten en ons eigen handschrift laten we zien: dit ben ik. Met het leren schrijven, ontwikkelen kinderen ook veel andere vaardigheden. Ze trainen bijvoorbeeld de fijne motoriek, oog-handcoördinatie, het concentratievermogen en kunnen meer onthouden. En dát is weer makkelijk bij het leren van andere vakken, zoals taal en spelling.

Een belangrijk punt is dat de lees- en schrijfdidactiek overeenkomen.

Daarom gebruikt de school de methode Pennenstreken. De koppeling van een sterke leesdidactiek aan een sterke schrijfdidactiek leidt tot betere prestaties. Als leerlingen letters kunnen schrijven, herkennen en onderscheiden ze de letters daarna sneller. Dat helpt het leren lezen. Met de schrijfmethode Pennenstreken heeft de school –naast al het montessori- lees-schrijfmateriaal- een duidelijke methode die behalve het leren schrijven, het leren lezen goed ondersteunt.

Onze ambities zijn :

1. In kaart brengen op welke manier ons onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen.
2. Vraag hierbij is hoe we dit verantwoorden en op een uniforme manier de opbrengsten administreren.
3. Onderzoeken hoe op een uniforme wijze meerdere tussentijdse, programma- of methodegebonden toetsen en observaties ingezet kunnen worden.
4. Evalueren werkwijze met nieuwe montessorimethode Taal: Doen! Onderzoeken of er aanpassingen nodig zijn in het aanbod. Zijn de opbrengsten veranderd na invoering van de nieuwe taalkasten?
5. Op basis van opbrengstanalyses zijn nieuwe ontwikkelvragen opgesteld. ontwikkelen van gestructureerde leerinhouden voor (voortgezet) technisch lezen, mondelinge taalvaardigheden en taalbeschouwing.
6. Inhoud van het taalbeleidsplan wordt opgesteld.
7. We gebruiken naast observaties en methode toetsen gevalideerde (Cito)toetsen om de ontwikkeling van de leerlingen te volgen.
8. De school beschikt over een vastgestelde methodiek voor taal, begrijpend lezen en technisch lezen (aanvankelijk en voortgezet).
9. De school beschikt over een actueel Protocol Dyslexiebeleid.
10. Taalbeleidsplan is ingevoerd.

1.7.2 Engelse taal

Vanaf de bovenbouw, groep 6, bieden wij de Engelse taal aan. Het onderwijs in Engelse taal kent vier kerndoelen: zie bijlage 1.

Wij gebruiken sinds het schooljaar 2016-2017 voor Engels de Methode Groove.me. Groove.me laat kinderen zoveel mogelijk in aanraking komen met lees- en luisterfragmenten, teksten en gesprekken waarin nieuwe woorden en taalfuncties (zinnen) voorkomen. Die worden geleerd en geoefend zodat ze toepasbaar zijn in andere gesprekken en situaties en er wordt geleerd in die 'standaardzinnen' kleine aanpassingen te doen om je in nieuwe situaties ook te kunnen redden met deze zinnen. Grammararegels worden tot een minimum beperkt.

Daarnaast gebruiken we ten behoeve van het Engels de volgende materialen, werkjes en methodes: montessoriaanse individuele leeswerkjes, Engelse leesboekjes en ICT. In groep 8 houden de leerlingen ook een boekbespreking in het Engels.

1.7.3 Rekenen en wiskunde

De kerndoelen zijn weergegeven in bijlage 1. Om deze kerndoelen te behalen, gebruiken we onder andere de volgende montessorimaterialen, zelf ontwikkelde materialen en werkjes en aanvullende methodes/leerboeken die individueel gebruikt worden.

Onderbouw: Montessori materiaalboek deel 1, de daarin beschreven Montessori rekenmaterialen (bijvoorbeeld rekenstokken, getalrekken, rekenlatjes, kralenstaafjes, gouden materiaal, honderdbord, vermenigvuldigbordje, deelbordje), telwerkjes, getallijnen.

Middenbouw: Montessori materiaalboek deel 2, de daarin beschreven montessori rekenmaterialen (bijvoorbeeld gouden materiaal, fichesspel, telraam, vermenigvuldigbord, bord van Pythagoras, breukencirkels) getallijnen, klok analoog en digitaal, maateenheden: lengte, gewicht, temperatuur, geld, kalender, tabellen, grafieken, de automatiseerkaarten van het CED, de realistisch reken/wiskunde methode “Rekenrijk”, “Alles Telt” en ICT.

Bovenbouw: Montessori materiaalboek deel 2, de daarin beschreven montessori rekenmaterialen (bijvoorbeeld gouden materiaal, verhoudingen en procenten materiaal, breukendoos, decimale breukendoos, materiaal om inhoud te berekenen, knopjesbord ten behoeve van machtsverheffen en worteltrekken, kist met kubussen en kwadraten), rekenmachine, getallijnen, geometriemap Montessori, maateenheden: lengte, oppervlakte, inhoud, tijd, snelheid, gewicht, temperatuur, geld, en de realistisch reken/wiskunde methode “Rekenrijk”, “Alles Telt” en ICT. De handleiding Montessorirekenlijn en Rekenrijk (of andere, nieuwe werkwijze/methode) beschrijft uitgebreid de te volgen werkwijze voor de leraren op onze school.

Onze ambities zijn:

1. Onze school beschikt over een rekenbeleidsplan.
2. In de gehele school wordt er les gegeven aan de hand van leerlijnen.
3. We volgen de ontwikkeling van de leerlingen m.b.v. het Cito-LVS of een ander/nieuw LOVS.
4. Per groep hebben we voor de Citotoetsen normen vastgesteld.
5. We gebruiken de methodegebonden toetsen wanneer ze van toepassing zijn.
6. De leraren beschikken over voldoende kennis en vaardigheden t.a.v. de moderne rekendidactiek (ze zijn op de hoogte van de nieuwste inzichten).
7. De leraren stemmen waar mogelijk de didactiek af op het individuele kind.
8. De leraren werken bij rekenen en wiskunde met groepsplannen (HGW). Wij bieden individueel onderwijs op maat (handelingsgericht werken).
9. Rekenproblemen worden vroegtijdig gesignaleerd, geanalyseerd en planmatig aangepakt.
10. De school beschikt over een Protocol Dyscalculie.

1.7.4 Kosmisch onderwijs en opvoeding

Kosmisch onderwijs en opvoeding (KOO), -oriëntatie op jezelf en de wereld-

Onder “oriëntatie op jezelf en de wereld” vallen de gebieden: aardrijkskunde, geschiedenis, samenleving, geestelijke en maatschappelijke stromingen, techniek, milieu, gezond en redzaam gedrag en natuuronderwijs. Het Kosmisch Onderwijs omvat al deze gebieden ook, maar laat tevens de samenhang van deze gebieden tot uitdrukking komen. De algemene doelstelling van KOO kunnen we als volgt omschrijven:

“KOO geeft het kind zicht op de ontwikkeling van het leven op aarde en op de verschijnselen; het kind dringt door tot de geheimen van de natuur. Het is een aanleiding tot een sterke betrokkenheid op het leven, een opvoeding van de emoties. Het kind kan zich zo bewust worden van zijn plaats en zijn verantwoordelijkheid in de verdere ontwikkeling van al het bestaande.”

Onze school maakt dit concreet door het aanbieden van een overzichtelijke, gestructureerde, goed voorbereide omgeving, waarin het kind zich een basishouding en zich een aantal basisvaardigheden eigen kan maken, zodat het zijn kennis kan organiseren. De voorbereide omgeving dient een zicht te

geven op het gehele universum en de ontwikkeling van het leven op aarde. Doordat het kind gefascineerd wordt door het globale inzicht in het kosmisch gebeuren zal zijn belangstelling zich spoedig richten op een speciaal onderdeel, dat een uitgangspunt zal vormen voor een meer intensieve studie.

Doordat er verband bestaat tussen alle onderwerpen, zal elk onderwerp vroeger of later aan de beurt komen. Zo leert het kind de eenheid en de regelmaat in het kosmisch gebeuren kennen. Het onderwijs in oriëntatie op jezelf en de wereld is gericht op 20 kerndoelen verdeeld over vier onderdelen (zie bijlage 1).

Als montessorischool trachten wij wel de visie van Maria Montessori op mens en wereld gestalte te geven. Deze visie wordt vooral teruggevonden in de vakken die vallen onder Kosmisch Onderwijs en Opvoeding. (KOO)

Vanaf 2014 heeft de school het aanbod van KOO ontwikkeld en in een 3 jarige cyclus en voor iedere bouw uitgewerkt. In totaal krijgt iedere leerling in de 8 schooljaren zo'n 25 thema's aangeboden. Gedurende enkele weken wordt een bepaald thema aan de orde gesteld en is in het verwerken van de leer en lesstof rekening gehouden met diverse uitingsvormen qua kunstzinnigheid. Naast alles wat wij aan thema's uitgewerkt hebben worden in de groepen veel materialen gebruikt en ingezet. Ten behoeve van het KOO gebruiken we onder andere de volgende montessorimaterialen, veel zelf ontwikkelde materialen, werkjes en aanvullende methodes en projecten:

Onderbouw: Tijd; Jaarbalk, maandkalender, weekkalender, werkjes over de dagen van de week, klokwerkjes. Ruimte; montessorimaterialen als zintuiglijk materiaal, geometrisch materiaal, rekenmateriaal. Samenhang van verschijnselen; seizoenwerkjes, thermometer, kringloopwerkjes, ecologie lesjes, schooltuin, kinderboerderij, documentatiecentrum. Eenvoudige natuurkundige verschijnselen; ontdekdozen, zand- watertafel, documentatiecentrum en ICT.

Middenbouw: Tijd en ruimte; zie onderbouw. Ontwikkeling van het universum; algemene lessen over het heelal en sterrenstelsels. Ontwikkeling van de aarde; algemene lessen over de ontwikkeling van de aardkorst, vulkanen, geologische werkjes, natuurkunde proeven, documentatiecentrum en ICT. Ontwikkeling van het leven op aarde; algemene lessen over de tijdlijn van de ontwikkeling van het leven, de evolutie van dieren, ecologie lesjes, schooltuin, documentatiecentrum en ICT. Ontwikkeling van de mens; tijdlijn van de eerste mens, documentatiecentrum en ICT.

Basisvaardigheden voor informatieverwerving en -verwerking: begrijpend leesmethode "Nieuwsbegrip", de dierenbak, kernvragen voor dieren, documentatiecentrum en ICT.

Bovenbouw: Ontwikkeling van de menselijke beschaving; tijdlijn van de menselijke beschaving, documentatiecentrum, ICT en aardrijkskundekisten (klimaat, aarde, water) Basisvaardigheden informatieverwerving en -verwerking: begrijpend leesmethode "Nieuwsbegrip", kernvragen voor dieren, kernvragen voor landen, kernvragen voor volkeren, blokboeken geschiedenis en aardrijkskunde, documentatiecentrum, ICT, natuurkunde proeven, ecologie lesjes, schooltuin. Toepassing basisvaardigheden: veldonderzoek, werkstukken, spreekbeurten / voordrachten.

De wijze van aanbieden van KOO bevalt binnen onze school heel goed, alleen zullen de onderwerpen en thema's nog verder uitgewerkt, beschreven en op elkaar afgestemd moeten worden zodat een dekkend en behoorlijk complete en doorgaande KOO lijn beschreven wordt volgens de 20 kerndoelen.

Onze ambities zijn:

-
1. In kaart brengen op welke manier ons onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen
*voor de geïntegreerde zaakvakken, creatieve vakken (kunstzinnige en culturele oriëntatie) en wetenschap en techniek.
 2. Vraag hierbij is hoe we dit verantwoorden en op een uniforme manier de opbrengsten administreren.
 3. Onderzoeken hoe wij zicht hebben op de ontwikkeling van leerlingen op gebied van KOO-gerelateerde doelen.
 4. Onderzoeken hoe de doelen burgerschap en integratie vormgegeven worden in ons onderwijs.
 5. Opstellen van een doorgaande leerlijn KOO.
 6. Inhoud van het beleidsplan KOO * wordt opgesteld.
 7. beleidsplan KOO is ingevoerd.
 8. Op basis van opbrengstanalyses worden nieuwe ontwikkelvragen en doelen opgesteld.

1.7.5 Kunstzinnige en culturele oriëntatie

Het onderwijs in kunstzinnige oriëntatie is gericht op 3 kerndoelen (zie bijlage 1).

Methodiek

Voor beeldende vorming wordt er niet structureel met een methode gewerkt. Wij hebben ervoor gekozen om diverse kunstzinnige disciplines te integreren in ons aanbod tijdens de KOO thema's. Daarnaast wordt les gegeven in de groep door de groepsleraar en aan de middenbouw en bovenbouw door een vakleraar die we op grond van inschrijving bij een project van Kunst Centraal aan ons is toegewezen. De expressieve en creatieve ontwikkeling van de leerlingen vindt dagelijks in onze school plaats, vaak in combinatie met andere leergebieden. Wij hebben expressieve en creatieve vakken gekoppeld aan ons KOO onderwijs. Een aantal specifieke activiteiten en middelen zullen we hier apart beschrijven:

Tekenen en handvaardigheid

Naast de individuele aanbiedingen en de groepslesjes in expressieactiviteiten in de eigen klas, heeft elke groep de handvaardigheidsruimte een dagdeel per week tot zijn beschikking. In kleine groepjes kan er onder begeleiding van een ouder of stagiaire een nieuwe techniek geleerd worden. Doordat de groep kinderen klein is, is er voldoende aandacht om de leerlingen te kunnen helpen. Als een kind klaar is, mag er een ander komen. Zo zullen binnen drie weken zeker alle kinderen kennis hebben gemaakt met de nieuwe techniek. In de klas mogen de kinderen, indien mogelijk, doorwerken met hun expressieactiviteit.

Er is een driejarencyclus (o.a. binnen het cyclische KOO aanbod) zodat alle technieken aan bod komen. Elke leraar verzorgt voor de eigen groep de instructie aan de eventuele hulpouders.

Muziek

Het muziekonderwijs wordt in onze school gestimuleerd. Dit doen we o.a. door het schoolorkest. In de onderbouwgroepen worden door de groepsleraren individuele lesjes gegeven met de bellentafel. In de algemene lessen wordt aandacht besteed aan zingen, maken van en luisteren naar muziek. Vanaf de bovenbouw mogen kinderen die AMV-lessen hebben gehad (Algemene Muzikale Vorming) en/of een instrument bespelen, deelnemen in het schoolorkest. Het schoolorkest wordt geleid door een professionele dirigent en er wordt wekelijks geoefend. Regelmatig zijn er concerten voor de overige leerlingen en/of voor ouders.

Dans en drama

Naast individuele opdrachten die leerlingen alleen of in een klein groepje oefenen en uitvoeren voor de hele groep en die verweven zijn met bijvoorbeeld taalopdrachten, worden er algemene lessen gegeven in dans en drama door de groepsleraren. Voor deze lessen kunnen de leraren gebruik maken van het speellokaal en materiaal en lessen uit het kunst- en cultuurprogramma.

Aan het eind van elk schooljaar voeren de oudste leerlingen van elke bouw een musical op of geven een eindpresentatie aan alle leerlingen en ouders.

Kunst- en cultuurprogramma

Jaarlijks nemen we een kunst- en cultuurprogramma af bij Stichting Kunst Centraal. Dit programma is zo samengesteld dat alle groepen tijdens hun basisschoolperiode ervaring kunnen opdoen met alle disciplines, dans, toneel, film, literatuur, poëzie en beeldende kunst. Gemiddeld 1 à 2 keer per jaar bezoeken de leerlingen een voorstelling en/of doen een kunstzinnig project met activiteiten binnen de school. Daarnaast worden er ook culturele activiteiten aangeboden in en rond de gemeente Houten. Binnen de school heeft een leraar de taak van cultuurcoördinator. Dit houdt in dat zij mede het beleid binnen de school wat betreft het kunst- en cultuuronderwijs bepaald en de externe contacten onderhoud.

1.7.6 Lichamelijke ontwikkeling

Zintuiglijke ontwikkeling

De gevoelige periode voor de ontwikkeling van de zintuigen is van 2 1/2 tot 4 1/2 jaar. Deze zintuiglijke ontwikkeling start al in de peutergroepen van Montessori kinderopvang. Zoals genoemd, willen wij kijken hoe wij in samenwerking met montessori kinderopvang de doorgaande lijn van het montessorionderwijs en kinderopvang in de voorschoolse periode optimaal kunnen benutten.

Met behulp van het zintuiglijk montessorimateriaal krijgen begrippen een naam en gaan kinderen verschillen, overeenkomsten en rangorde opmerken. In het Montessori materiaalboek deel 1 staan de materialen en de doelen beschreven. De zintuiglijke montessorimaterialen vinden we in de onderbouw. Voorbeelden van zintuiglijke materialen zijn: De roze toren, de bruine trap, rode stokken, cilinderblokken, gekleurde cilinders, gehoorkokers, bellentafel, ruw-glad materiaal, voelzakjes enz.

De doelen zijn: onderscheid maken, verschillen herkennen, ordening en begrippenkennis.

Voorbeelden van begrippen zijn: groot - klein, groter, grootst, kleiner, kleinst.

dik-dun, lang-kort, hoog-laag, hard-zacht, grof-fijn enz.

Motorische ontwikkeling

Tijdens het individuele werken gebruiken de kinderen montessorimaterialen die vaak (naast andere doelen) de ontwikkeling van de fijne motoriek stimuleren. Een voorbeeld daarvan zijn de cilinderblokken die een knopje hebben, dat de pengreep helpt oefenen. De zintuiglijke en de huishoudelijke materialen bevorderen ook de motorische ontwikkeling. Daarnaast gebruiken we de methode "Schrijfdans". In de middenbouw krijgen de kinderen wekelijkse schrijflessen, in de bovenbouw wordt er aandacht besteed aan het ontwikkelen van een persoonlijk handschrift.

1.7.7 Het bewegingsonderwijs

Het bewegingsonderwijs is gericht op 2 kerndoelen (zie bijlage 1). Bewegen is van fundamentele betekenis voor de totale ontwikkeling van het kind (motorisch, sociaal-emotioneel en cognitief). Bewegen is ook van belang voor een goede gezondheid. We kiezen voor de term bewegingsonderwijs omdat die aangeeft dat het gaat om ónderwijs, onderwijs in bewegen. Door dit onderwijs kunnen kinderen leren hun bewegingsmogelijkheden te ontwikkelen. De school heeft hierin een grote verantwoordelijkheid die we hieronder in vier punten samenvatten.

- De school bereikt als enige instelling alle kinderen, en dat gedurende een groot aantal jaren.
- De school beschikt over de gelegenheid (tijd en ruimte) om daadwerkelijk aan het bewegen te werken in de vorm van lessen bewegingsonderwijs.
- Op school moet de basis gelegd worden voor het bewegingsgedrag in het verdere leven. De basisschoolperiode is een "gouden leerperiode" voor het leren van motorische vaardigheden.
- Op school moet het plezier in bewegen behouden blijven, zodat een levenslange bewegingsmotivatie ontstaat. Bij ons op school vinden wij bewegingsonderwijs zo belangrijk dat dit vraagt om een specialistische aanpak. Dit is de belangrijkste reden dat er bij ons op school

een vakleraar aanwezig is. De lessen worden gegeven in alle midden en bovenbouwgroepen bouwen.

Bewegingsonderwijs moet passen bij het kind. Het moet tegemoetkomen aan de natuurlijke bewegings- en exploratiedrang. Wij willen benadrukken dat bewegingsonderwijs aan moet sluiten bij de mogelijkheden van elk kind. De (vak)leraar is hiervoor verantwoordelijk.

In alle bouwen maar met name in de onderbouw besteden we veel aandacht aan de motorische ontwikkeling. In de onderbouw krijgen de kleuters vier dagen per week minstens een half uur bewegingsonderwijs in het speellokaal. Er worden bewegingslessen gegeven met en zonder muziek. Lopen, rennen, huppelen, springen, rollen enz., lessen in klimmen en klauteren, zang- en tikspelletjes en spellessen met behulp van hoepels, pittenzakjes, blokjes enz.

Vanaf groep 3 worden de bewegingslessen gegeven door een vakleerkracht. Deze lessen vinden twee keer per week plaats.

Methodiek

De bewegingscultuur is een stuk complexer geworden. Dit betekent dat ons aanbod een veelzijdig programma is met veel aandacht voor basisvaardigheden.

Onze ambities zijn:

Het bewegingsonderwijs is er op gericht dat de leerlingen:

1. Kennis, inzicht en vaardigheden verwerven om hun bewegingsmogelijkheden te vergroten.
2. Een positieve houding ontwikkelen, dan wel behouden, met betrekking tot deelname aan de bewegingscultuur.
3. Omgaan met elementen als spanning, verlies en winst als onderdeel van de sociaal-emotionele vorming.
4. De grenzen van het lichaam en de ruimte (omgeving) ontdekken.
5. Samen leren spelen tijdens buitenspel en spellessen.

1.7.8 ICT en media (beleid)

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Onder informatie- en communicatietechnologie (ICT) wordt verstaan het gebruik van (ook oude, maar vooral) nieuwe media. Bij het verwerven van informatie en bij de communicatie leren kinderen gebruik te maken van de bibliotheek, het documentatiecentrum, televisie, krant, dvd-speler, camera (video en foto), beamer, computer zowel de personal computer als via netwerken (social media, site etc.) en internet.

Computergebruik

Het gebruik van de computer op onze school is in te delen in drie hoofdgroepen:

1. Als middel om digitale leermiddelen te gebruiken.
2. Voor het maken, bewerken en presenteren van teksten en beelden met daarvoor bedoelde software (zoals Word, Excel, PowerPoint etc.).
3. Als digitale informatiebron.

In de onder-, midden- en bovenbouw zijn op de computers verschillende programma's geïnstalleerd ten behoeve van leeractiviteiten van verschillende leergebieden, zoals verkeer, aardrijkskunde, automatiseren van rekenbewerkingen, lezen, spelling enz. Daarnaast leren de leerlingen teksten en presentaties te maken en te bewerken met Microsoft Office. In de midden- en bovenbouw worden werkstukken op de computer gemaakt en wordt de computer ook gebruikt als informatiebron. Het omgaan met internet en verschillende bronnen komt hierbij aan de orde. Ook thema's als cyberpesten worden behandeld.

ICT neemt in ons onderwijs een steeds belangrijkere plaats in. De maatschappij van nu vraagt van onze leerlingen ICT-kennis en -vaardigheden, daarom leren we onze leerlingen planmatig om te gaan

met ICT-middelen. De leraren gebruiken ICT in hun lessen en borgen, dat de leerlingen aan de slag (kunnen) gaan met de computer(s), de ICT-programma's en de bijbehorende software.

Onze ambities zijn:

1. De leerlingen werken met software bij taal, rekenen, lezen en kosmisch.
2. De leerlingen kunnen een werkstuk maken met een verzorgde lay-out.
3. De leerlingen zijn vertrouwd met Internet.
4. De leraren geven opdrachten die het gebruik van het Internet stimuleren.
5. De school beschikt over technisch en inhoudelijk goede (werkende) hard- en software, waaronder verschillende ipads / chromebooks in de groepen.
6. De leraren maken optimaal gebruik van het digitale bord.
7. De leraren en leerlingen zijn op de hoogte van de vele mogelijkheden en ook van de gevaren m.b.t. sociale media. (mediabeleidsplan).

1.8 Het lesgeven

1.8.1 Gebruikte leertijd

Op onze school willen we de leertijd effectief besteden, omdat we beseffen dat leertijd een belangrijke factor is voor het leren van onze leerlingen. We proberen daarom verlies van leertijd te voorkomen. Ook willen we ze voldoende leertijd geven om zich het leerstofaanbod eigen te maken. In principe trachten we zo alle leerlingen in acht jaar de einddoelen basisonderwijs te laten halen.

Onze ambities zijn:

1. Leraren bereiden zich voor op het programma van de dag en de tijden.
2. Het dagprogramma wordt met de leerlingen besproken, mogelijk op het bord geschreven, zodat de leerlingen er met hun planning rekening mee kunnen houden.
3. Kinderen die moeite hebben met planning worden daarin begeleid.
4. Ons streven is om de kinderen, zo gauw ze in de klas zijn, voor half negen 's morgens, onmiddellijk bezig te laten gaan met hun werk en geen tijd verspillen met gesprekjes.
5. Leraren zorgen voor een effectief klassenmanagement (voorkomen verlies leertijd).
6. Op schoolniveau wordt er voldoende onderwijstijd gepland.
7. Leraren hanteren heldere roosters en deze zijn op andere groepen goed afgestemd.
8. Leraren variëren de hoeveelheid leertijd afhankelijk van de onderwijsbehoeften.

1.8.2 Pedagogisch handelen

Onze visie op pedagogisch handelen staat uitgebreid beschreven in de algemene visie en is daar onlosmakelijk mee verbonden. Wij volgen hierin zo strikt mogelijk de algemene uitgangspunten van de Nederlandse Montessori Vereniging. Om deze visie uit te kunnen voeren in het pedagogisch handelen is het noodzakelijk dat leraren in vaste dienst hun montessoridiploma halen. Onze leraren zijn van cruciaal belang. Zij hebben een vormende taak, om de algemene normen en waarden van onze maatschappij en die van het montessorionderwijs in het bijzonder aan de leerlingen bij te brengen. Wij voeden de leerlingen zo op, dat ze goed met zichzelf en met anderen kunnen omgaan. Leraren creëren daartoe een veilig en gestructureerd klimaat waarin kinderen zich gewaardeerd en gerespecteerd voelen. Kernwoorden zijn: relatie, competentie, zelfstandigheid en autonomie. Wij hechten veel waarde aan een positieve en motiverende leraar, een begeleider die ervoor zorgt, dat de leerlingen het werk zelfstandig kunnen doen. Daarbij hanteren we duidelijke regels en afspraken.

Onze ambities zijn:

1. De leraren zorgen voor een ordelijke klas.
2. De leraren zorgen voor een functionele en uitdagende leeromgeving.
3. De leraren gaan positief en belangstellend met de leerlingen om.
4. De leraren zorgen voor interactie met en tussen de leerlingen.

-
5. De leraren bieden de leerlingen structuur.
 6. De leraren zorgen voor veiligheid.
 7. De leraren hanteren de afgesproken regels en afspraken.
 8. De leraren laten de leerlingen zelfstandig (samen) werken.

1.8.3 Didactisch handelen

Onze visie op didactisch handelen staat uitgebreid beschreven in de algemene visie en is daar onlosmakelijk mee verbonden. Wij volgen hierin strikt de algemene uitgangspunten van de Nederlandse Montessori Vereniging.

Om deze visie uit te kunnen voeren in het didactisch handelen is het noodzakelijk dat leraren in vaste dienst hun montessoridiploma halen.

Onze ambities zijn:

1. Er wordt zoveel mogelijk tijd gecreëerd voor zelfstandig werken.
2. Wij kennen drie vormen van instructie: de individuele-, de groeps- en de algemene les.
3. Alle vormen van instructie dienen kort en bondig te zijn.
4. De leraren zorgen ervoor dat er meerdere oplossingsstrategieën aan bod komen.
5. De leerlingen werken zelfstandig, maar samenwerken wordt bevorderd.
6. De leraren geven ondersteuning en hulp (verzorgende ronde).
7. De leraren laten leerlingen hun werk zo veel mogelijk zelf corrigeren.
8. De leraren zorgen voor stofdifferentiatie.
9. De leraren zorgen voor tempodifferentiatie.
10. De leraren voorzien leerlingen van feedback op het gemaakte werk en het werkproces.

1.8.4 Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen

Op onze school hechten we veel waarde aan de zelfstandigheid van de leerlingen.

Kernwoorden daarbij zijn: zelf (samen) ontdekken, zelf (samen) kiezen, zelf (samen) doen. Naast zelfstandigheid vinden we het belangrijk om de eigen verantwoordelijkheid van onze leerlingen te ontwikkelen. Het is vanzelfsprekend, dat autonomie en eigen verantwoordelijkheid niet betekent, dat de leraren de leerlingen te snel en te gemakkelijk loslaten. Leraren begeleiden de leerprocessen en doen dat “op maat”: leerlingen die (wat) meer sturing nodig hebben, krijgen die ook.

1.8.5 Klassenmanagement

Om alle kinderen betrokken en geconcentreerd te laten werken is een uitdagende taak voor de leraar in een montessorigroep. In de visie van Montessori leidt concentratie van kinderen op hun werk uiteindelijk tot genormaliseerd gedrag. En juist een groep genormaliseerde kinderen kunnen volgens Montessori (1947) “tot buitengewone prestaties in hun ontwikkeling komen”. Om te komen tot genormaliseerd gedrag is het van belang dat kinderen passend en uitdagend werk krijgen aangeboden; werk waarop ze zich kunnen concentreren.

Echter, het aanbieden van passend en uitdagend werk vraagt afstemming tussen de leraar en het kind en een klassenomgeving waarin het kind zo optimaal mogelijk kan leren. Zowel het afstemmen op het kind als het creëren van een omgeving zijn onderdeel van het klassenmanagement van de leraar. Een leraar die vaardig is in het klassenmanagement zorgt er voor dat hij zijn groep dusdanig organiseert dat er sprake is van heldere routines, verwachtingen en, zoveel als mogelijk, vrij van verstrend gedrag. Hij schept daarmee optimale voorwaarden die nodig zijn om te leren en te concentreren. Pas wanneer het klassenmanagement op orde is, krijgt de leraar daadwerkelijk de mogelijkheid om tijd en aandacht te besteden aan het afstemmen met het kind en geven van een passende, uitdagende instructie

Tijdens de opleiding tot montessorileraar wordt het aspect van klassenmanagement voldoende onderkend. Het vak van montessorileraar zal in de dagelijkse praktijk tot uiting komen en wij ondersteunen leraren om de essentie van goed klassenmanagement onder de knie te krijgen. Leraren kunnen begeleid worden in het verbeteren van hun klassenmanagement door de Intern

begeleiders, bijvoorbeeld door het maken van filmopnamen en door te reflecteren. Beeldcoaching is een gerichte inzet in het begeleiden van leraren in onze montessorischool.